

Laatuporinat 2021: Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan sekä taiteellisen toiminnan laadunhallinta

Saija Halminen: Tervetuloa kuuntelemaan Lapin yliopiston Laatuporina -podcast sarjaa, jonka tavoitteena on käydä läpi esimerkiksi yliopiston laadunhallintaa ja auditointia toiminnan kehittämistä varten. Tämän kertaisessa jaksossa meillä on aiheena tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan sekä taiteellisen toiminnan laadunhallinta.

Lapin yliopisto on tiede- ja taideyliopisto. Tieteellinen ja taiteellinen tutkimus on lähtökohtaisesti vapaata, mutta toimintaa ohjaavat yliopiston strategia, strategiset valinnat sekä sen mahdollistajat. Yliopiston tutkimusprofiili kiteytyy arktisen ja pohjoisen muutokseen. Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminta toteutuu yliopiston oman strategian ja profiilialueiden kautta. Laadukas, luotettava ja vaikuttava tutkimus edellyttää vastuullisuutta tutkimuksen kaikissa vaiheissa. Vastuullinen tutkimus kattaa ja yhdistää hyvän tieteellisen käytännön, tutkimusetiikan, vastuullisen tiedeviestinnän ja avoimen tieteen näkökulmat. Yliopistotasoisien hankkeiden käynnistäminen yhdistää yliopiston tiedekunnissa ja yksiköissä tehtävää tutkimusta ja tutkijakoulutusta sekä mahdollistaa tiedekunta ja yksikkö rajoja ylittävien monitieteisten hankkeiden syntymisen. Yliopistotasoisien hankkeiden ohella yliopiston tutkimuksen laatuun vaikuttavat yksittäiset tutkimusprosessit ja niiden toteutus. Hankerahoituksen palvelut tukevat tutkimus- ja kehittämishankkeiden valmistelua ja toteuttamista. Tutkimuksen laadunhallinta on osa strategista toiminnan ohjausta ja kehittämistä, jonka tavoitteena on palvella tutkimustyötä ja siihen liittyvää tutkijakoulutusta, tutkimusrahoituksen hankintaa sekä tutkimustulosten julkaisemista kansallisilla ja kansainvälisillä foorumeilla.

Vastikään julkaistiin yliopiston tutkimusportaali, josta löytyy tietoa asiantuntijoista, julkaisuista, taiteellisista tuotoksista ja tutkimus- ja kehittämisprojekteista sekä muista tutkijoiden aktiviteeteista, kuten esimerkiksi asiantuntijatehtävissä toimimisesta. Taiteellinen toiminta kytkeytyy yliopiston kokonaisstrategiaan, jonka strategiset valinnat ovat globaali arktinen vastuu, kestävä matkailu, tulevaisuuden palvelut ja etäisyyksien hallinta. Taiteellinen toiminta nivoutuu kiinteästi yliopistossa annettavaan opetukseen ja tutkimukseen sekä mahdollistaa opetuksen korkealaatuisuuden ja uuden tiedon tuottamisen taidelähtöisen menetelmien avulla. Yhdistyessään tutkimustoimintaan taiteellinen toiminta myös keskeisesti profiloi tiedekuntaa ja yliopistoa. Vieraina studiossa meillä on tänään Osmo Rätti, Satu Miettinen sekä Satu Pesola. Haluaisitteko te esitellä itsenne tähän alkuun?

Osmo Rätti: Joo, minä olen Osmo Rätti ja tämänhetkinen tehtävä on tutkimusvararehtori.

Satu Miettinen: Ja minä olen Satu Miettinen, taiteiden tiedekunnan dekaani, palvelumuotoilun professori ja sitten olen myös taiteilija.

Satu Pesola: Hei kaikille. Satu Pesola, tutkimuksen tukipalveluiden johtaja. Meillähan nyt nämä yhteiset korkeakoulukonsernin tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiopalvelukokonaisuus, joka tarjoaa molemmille taloille näitä tutkimuksen tukipalveluita.

Saija Halminen: Kiitos. Tässä jaksossa mennään taas tämmöisellä kysymyskaavalla. Eli meillä on meidän vieraille täällä muutamia kysymyksiä. Aloitetaan Osmolle ensimmäinen kysymys, että mistä sinun mielestäsi syntyy laadukas tutkimus?

Osmo Rätti: Tämähän on mielenkiintoinen kysymys. Tässä tuli mieleen heti, että tämähän on niin kuin kysyttäisiin reseptiä, miten tehdään hittibiisi. Ja sehän on vähän semmoinen vaikeampi juttu, ettei sitä kai kukaan ole aikaisemmin keksinyt. Mutta jos lähdetään tätä tutkimusta miettimään, että

mistä se laadukas tutkimus syntyy, niin ensimmäisenä siihen reseptiin kuuluu tämä innostunut tutkija. Eli sehän on se lähtökohta, mistä lähdetään. Sehän ei vielä riitä, vaan pitää olla myöskin sitten hyvä tutkimusidea, mitä lähtee toteuttamaan. Sitten jos ajatellaan, että mitenkä siitä eteenpäin mennään, niin resurssit on tietystikin aika oleellinen juttu tässä. Ja ehkä kaikkein tärkeimpänä nostaisin esille siinä tämän aikaresurssin. Se on ehkä resursseista se, joka kaikkein useimmin myös unohtuu kokonaan mainita. Oletetaan, että aikaa on rajattomasti tai sitten ei ollenkaan huomata, että tutkimus vaatii aikaa.

No sen jälkeen, kun on innostunut tutkija, hyvä tutkimusidea ja aikaa, niin sitten tietenkin tarvitaan jonkinlainen tutkimusympäristö. Ja fyysisenä tutkimusympäristönä tarvitaan tietysti tila ja työvälineet, laitteet riippuen vähän tietysti tutkimusalasta mitä on. Mutta jonkinlainen toimintaympäristö täytyy olla. Sitten mitään tutkimustahan ei oikeastaan synny pelkästään tutkijan voimin, vaan tutkija tarvitsee taustatukea hyvinkin paljon ja sehän ilmenee erilaisina palveluina. Eli palvelut pitää olla saatavilla ja kaikki palveluprosessit pitäisi olla mahdollisimman selkeitä. Ja jos nyt ajatellaan, että minkälaisia palveluita tutkija tarvitsee. Niin tutkimuksen valmisteluvaiheessa tutkimuspalvelut tarjoavat sitten apua budjetin laadintaa ja hakemusten sisältöön. Eli lähinnä tällaisista teknistä kirjoittamista ehkä se voisi olla. Mutta sitten tietysti tarvitaan IT-palveluita yleensä nykyään. Tarvitaan vähintäänkin se tietokone tekemiseen. Kirjasto tarjoaa palveluita; tarvitaan kirjallisuutta ja sitten tietenkin jossakin vaiheessa sitä julkaistaan. Siihen liittyy sitten omia kuvioita. Taloushallintopalvelut on yksi oleellinen ja viestintä on äärimmäisen tärkeää, että nytkin ollaan tekemässä sitä. Että kyllä viestintä on aina tärkein. Sitten tarvitaan henkilöstöhallintopalveluita ja varmaan tästä listasta jäi moni vielä mainitsematta, mutta ehkä tällainen kuvaa sitä, että kuinka moninaista tukea tutkija tarvitsee sen tehtävänsä toteuttamiseen.

Yks sitten semmoinen asia mikä - en tiedä sen välttämättömyydestä, mutta varmastikin helpottaa ja tukee tutkimuksen tekemistä - on tämä yhteisö ja yhteisöllisyys. Eli tutkija kuuluu johonkin ja olisi hyvä tutkijan mieltää, että on osa jotain kokonaisuutta, että vähimmilläänhän se on tutkimusryhmä. Se on pieni kokonaisuus ja varmaan siinä toimivat hyvin läheisessä vuorovaikutuksessa koko aika. Mutta sitten kun mennään vähän isompiin kokonaisuuksiin, niin siellähän on tiedekuntia tai yksikkö, johon tutkija kuuluu. Ja sitten päällimmäisenä ehkä siellä on se yliopisto kokonaisuudessaan. Ja sehän että tietysti aika paljon sitä laatua ratkaisee, että mitenkä tutkija itsensä asemoi tähän kokonaisuuteen. Hyvä olisi, jos tämä yhteisö mihinkä tutkija kuuluu, olisi kannustava ja sieltä saisi arvostusta sille omalle tekemiselle. Ja ehkä sitten seuraavana mennään tällaisiin asioita eteenpäin niin se, että mitä tarvitaan tähän laadukkaaseen tutkimukseen, on strategia. Eli lyhyestihän strategia viitoittaa sitä yhteistä suuntaa, että sitä ei tutkijan tarvitse pohdiskella itse, että mihinkä päin menisi. Ja jos ajatellaan yliopiston näkökulmasta, muutetaan se näkökulma sinne yliopiston näkökulmaksi, niin silloin on hyvä, että ne tutkijat ponnistelevat jotenkin samaan suuntaan eikä kukin vähän sinne tänne. Eli jos jonkinlainen yhteinen suunta, niin se takuulla helpottaa sitä tekemästä. Ja yliopiston kannaltahan strategia tietystikin auttaa sitten kohdistamaan voimavaroja oikein, että tiedetään, että minne niitä paukkuja pitää sitten laittaa. Ja sitten semmoinen havainto, että tässä on tällainen kehä, positiivinen kierre. Jos kaikki tämä on kunnossa, niin se auttaa tutkija pysymään innostuneena siitä omasta työstään ja sieltä kumpuaa niitä hyviä tutkimusideoita ja se kehä taas jatkuu. Eli tämä on vähän tällainen lumipallo tai kehä, joka toistaa itseään hyvin onnistuessa.

Saija Halminen: Kyllä, tosi hyviä pointteja. Miten sitten laatu tai laadunhallinta huomioidaan tutkimuksen suunnittelussa, toteutuksessa, seurannassa ja arvioinnissa sekä kehittämisessä?

Osmo Rätti: Tässä kysymyksenasettelu johtaa heti, että siellä mainitaan suunnittelu, toteutus seuranta, arviointi, kehittäminen. Eli tähän perinteiseen kehään, että mitenkä asioita viedään

eteenpäin eli suunnittele, toteuta, arvioi ja kehitä. Joten nämä kun kaikki laittaa niin tässä suunnittelun ja toteutuksen osalta laatu ehkä varmistuu kaikkein parhaiten sillä, että siinä vaiheessa prosessit on selkeitä ja dokumentoituja. Eli siinä ei tarvitse tutkijoiden eikä muiden tutkimukseen osallistujien hapuilla, että mitenkä nämä asiat oikein toimivat. Ja palvelut on saatavilla ja ne palvelut on laadukkaita ja riittäviä.

Sitten jos siirrytään ajattelemaan sitä seuranta ja arviointia, niin sehän on sitten kehittämisen apuvälineitä ja ne seuraa itse asiassa tästä suunnittelusta ja toteutuksesta. Ja seuranta ja arviointi; minä itse jakaisin tämän vähän silleen, että seuranta on tällaista lyhyen aikavälin toimintaa ja arviointi on sitten, että arvioidaan vähän pidemmältä aikaväliltä toiminnan tuloksia. Eli seuranta voi olla ihan jatkuvaa päivittäistä. Voidaan jopa mennä siitä, että seurata jotain asiaa tuntien sisällä, mutta että yliopisto-organisaation on semmoinen, että tunnissa nyt harvoin tapahtuu juuri mitään. Että kyllä monesti mennään sitten kuukausi tai vuositasolla tässä seurannassa kuitenkin. Seurannan ja arvioinnin pitäisi olla systemaattista ja sitten pitäisi olla aika tarkkaan mietittynä, että mitä mitataan. Että mitataan oleellisia asioita, ei käytetä aikaa epäolennaisten asioiden seurantaan ja arviointiin, vaan yritetään arvioida oikeita asioita. Sitten siihen kehittämiseen. Jos sitä lähdetään tässä miettimään, niin kehittämisen pitäisi perustua aina tietoon ja jonkin sortin analyysiin. Eli turha on lähteä kehittämään, jos ei tiedetä, että missä ollaan ja ehkä pitäisi olla vähän tieto mielessäsi, että minnekään ollaan menossakin. Eli siinä tulee ehkä se strategia mieleen sitten, että pitäisi heijastella niitä kehittämistoimia siihen yhdessä sovittuun suuntaan, että minnepäin ollaan menossa.

Yksi oleellinen tutkimuksen laadun varmistaminen — itse asiassa tämä varmaan soveltuu myös muihin toimialoihin koulutukseen, taiteeseen, ihan mihinkä vaan — on se, että johtamisjärjestelmä ja toiminnanohjauskäytännöt on kunnossa ja pitäisi olla selkeitä ja perusteltuja. Ja vastuut ja työnjako pitäisi olla selkeitä. Tiedetään kenen tontille mikäkin asia kuuluu. Ja jos nyt ajatellaan sitten, että mitenkä se tutkimus nyt ilmenee sitten lopputuloksina. Niin sehän ilmenee pääasiassa tutkimuksen puolelta julkaisuina. Mitenkä sinne julkaisuihin sitten päädytään, niin on tutkimushankkeet. Ja ne tavoitteet on tietenkin se, että pystytään hankkimaan kilpailtua tutkimusrahoitusta. Siinähan tuo laatu jo tulee mukavasti tämän kilpailun kautta mukaan kuvioihin halusi sitä tai ei. Että se tulee mitattua jo sitäkin kautta. Julkaisut, siellä pystytään mittaamaan laatua. Sitten on tohtorintutkinnot ja tohtorintutkintojen määrän lisäksi palautejärjestelmä on varmaan siellä ihan oleellinen.

Sitten näitä ihan yleisiä laatuun liittyviä seikkoja, mitkä pitäisi olla läpileikkaavana tässä tutkimuksessa on avoimen tieteen periaate. Eli pyritään siihen, että julkaisut on avoimia. Ne on kaikkien saatavilla mahdollisimman nopeasti. Sitten kaikissa arvioinneissa vastuullisuus, että ollaan rekrytoimassa tai arvioimassa tutkimusta muuten, pitäisi toimia vastuullisesti ja noudattaa niitä siihen liittyviä periaatteita. Täytyisi noudattaa tietenkin hyvää tieteellistä käytäntöä. Ja pitää huoli siitä tutkimusetiikasta, että ne asiat on kunnossa. Ja sitten viestinnässä vastuullisuus eli viestintä totuudenmukaista ja luotettavaa. Niin siinähan sitä alkaa olla jo laadunvarmistusta ihan kerrakseen. Varmaan vielä voisi lisätä paljonkin asioita, mitä tähän liittyy, mutta ehkäpä tämä nyt on riittävä tähän yhteyteen.

Saija Halminen: Kiitos Osmo. Sitten Satu mennään vähän taiteiden puolelle. Niin mistä sinun mielestä syntyy laadukas taiteellinen toiminta?

Satu Miettinen: Taiteellinen toiminta on käsitteenä semmoinen, sanotaanko hankalahko, kun se on niin monipuolinen ja laaja. Ehkä tässä voisi muutamalla sanalla jotenkin konkretisoida sitä, että mitä se taiteellinen toiminta on. Taiteellista toimintaa meidän tiedekunnassa, jos ajattelee, niin voisi ajatella tämmöistä akselia. Että toisella ääri laidalla on hyvinkin insinöörimäinen rajapinta, jossa

tehdään teollista muotoilua, vuorovaikutussuunnittelua. Ollaan hyvin tämmöisessä teknologisessa yritysrajoituksessa ja sieltä tuloksena voi tulla erilaisia käyttöliittymiä, konsepteja, suunnitelmia, graafista ilmettä, tämän tyyppisiä asioita. Ja sitten jos ajatellaan sitä toista akselin päätä niin siellä onkin sitten vaikka autonominen taide, vapaa taide. Että se on hyvin laaja tämmöinen spektri, jonka sisällä tehdään sitä taiteellista toimintaa. Ja sitten kun lähdetään miettimään sitä, että miten saadaan asetettua semmoisia raameja, että kaikki sen sisällä tapahtuva olisi jotenkin laadukasta ja seurasi niitä semmoisia laadukkaan toiminnan periaatteita. Niin se kuitenkin onnistuu. Minun mielestä siinä seurataan hyvinkin paljon samantapaisia asioita, mitä Osmo toi esiin puheenvuorossaan. Meillä aika paljon suunnitellaan sitä toimintaa ja myös se taiteellinen toiminta tukee sitä yliopiston strategiaa. On tavallaan ohjenuoria, johon voi tukeutua ja josta voi saada tukea ja askelmerkkejä sille toiminnalleen.

Mutta sitten taiteellisessa toiminnassa on vielä semmoisia erityisiä piirteitä. Taiteellinen toiminta sitoutuu tosi vahvasti erilaisiin laitteisiin, pajoihin, tiloihin. Ja se, että se toiminta on laadullista, lähtee ihan sieltä näiden ympäristöjen turvallisuudesta, prosesseista, valvonnastakin. Tavallaan se lähtee ihan semmoisesta toiminnan systemaattisesta kehittämisestä sieltä, että miten nämä pajat laitteet, tilat, ympäristöt toimii. Ja sitten jos ajatellaan sen toiminnan tuloksia, niin ihan samanlaisia periaatteita siellä myös on siinä laadunvarmistamisessa. On hirmu voimakas tämmöinen vertaisarvioinnin käytäntö ja se on yleisesti kaikilla taidealoilla ja sitä samaa periaatetta me seurataan. Että jos ajattelee, että meillä on hyvinkin laaja näyttelytoiminta tiedekunnassa. Meillä on näyttelytoimikunta, joka sitten kuratoi niitä ehdotuksia, joita näytetään yleisölle. Ja tietenkin sitten meillä on jonkin verran myöskin sitä taidekritiikkiä, että kirjoitetaan siitä mitä näytetään ja sillä tavalla saadaan palautetta sen taiteellisen toiminnan ajankohtaisuudesta ja arvosta, sijoittumisesta vaikka sitten nykytaiteen kenttää. Samoin se laatu tulee siitä, että se taiteellinen toiminta suunnitellaan osaksi työaika. Se on osa aina sitä vuosittaista työajansuunnittelua ja mietitään, että mitä tuloksia siitä käytetystä työajasta tulee.

Yksi iso osa on tietenkin myöskin taiteen kentällä se rahoituksen hakeminen. Ja rahoituksen saamisen ehtona on se vertaisarvioinnin läpäisy. Se vertaisarviointi esimerkiksi taiteen edistämisen rahan saaminen niin omalle toiminnalleen, niin se edellyttää jo aika isojen ikään kuin porttien läpi menemistä. Että niin vähän kuitenkin sitten jätetyistä ehdotuksista saa sen rahoituksen. Siellä tavallaan tulee sitä semmoista isoa palautetta. Ja tavallaan vertaisarvioinnin käytännön käytänteet on aika samantapaiset sitten kuitenkin oli se tieteellinen tai taiteellinen julkaisu. Joudut tekemään suunnitelman siitä hankkeesta, työstä, projektista, minkä aiot toteuttaa ja jätät sen arviointiin ja yleensä ainakin kaksi ellei enemmän vielä niitä arviointisijoita lausuu jotain siitä sinun työstä, pisteyttää sitä. Että jos ajattelee vaikka itse kuulun tähän taiteen moninaisuuden kansalliseen toimikuntaan, Taiken toimikuntaan, niin meitä on siellä jo kymmenkunta ihmistä lausumassa, niistä töistä. Voisi sanoa, että se on vielä rankempi kuin tämmöinen double blind review -käytäntöä, että kun siellä vielä isomman seulan lävitse täytyy mennä. Ja se johtuu tietenkin siitä, että sitä taiderahoitusta on vähemmän kuin tiederahoitusta, niin sen takia sitten ne, jotka sen seulan läpäisee voi sanoa että he on niitä nimiä, jotka sijoittuu jo sitten sinne vähintäänkin kansalliselle nykytaiteen kentälle.

Mutta tässä joutuu sillä tavalla dekaanina katselemaan monenlaisia asioita, koska osa on todellakin tätä tämän tyyppistä vapaan taiteen kentän toimintaa ja tavallaan näyttelytoimintaa, mutta sitten meille tulee paljon muunkinlaista sitä taiteellista toimintaa. Että jos sitten miettii, että millä valvotaan sitä laatua, että Sampo Rosenlewin metsätyöstökone on hyvälaatuinen, niin se on hankalampi homma. Mutta kyllä sielläkin tulee ne, että lähdetään siitä, että tilat ja laitteet on kunnossa. Ja sitten monesti tuommoisessa teollisessa muotoilussa siellä sitten on erilaisia palkintoja,

että yritykset hakee toiminnalleen palkintoja. Ja me ollaan tietenkin aina hirvittävä otettuja ja iloisia, jos meiltä valmistunut opiskelija saa jonkun tällaisen arvostetun palkinnon, niin se tuntuu siltä että ollaan pistetty siellä joku korsi ikään kuin kekkoon. Toiminnan tuloksia seurataan systemaattisesti, että tavallaan sitä laatua ja määrää ja niitä seurataan tietenkin sitten yliopiston tasollakin sitten aina vuosittain. Että kuinka laajaa se meidän toiminta on ollut. Kyllä minä olisin hyvinkin vahvasti täällä laadukkaan taiteellisen toiminnan takana ja koko aika yritetään kehittää niitä edellytyksiä, millä sitä saataisiin vielä laadukkaammaksi.

Saija Halminen: Joo, kiitos. Sitten seuraavana kysymyksenä on, että miten laadunhallinta tukee taiteellisen toiminnan vaikuttavuutta ja vuorovaikutusta koulutuksessa, mutta myös yhteiskunnassa?

Satu Miettinen: No, tämä on minun aivan lempi aihe tietenkin sitten, että nyt yritän rajoittaa, ettei tule liian pitkiä vastauksia. Tietenkin meillä se taiteellinen toiminta sijoittuu hyvin vahvasti sinne yhteiskuntaan. Meillä on tavannut olla taiteiden tiedekunnassa aika paljonkin sellaisia hankkeita, jossa nämä yhteistyökumppanit on kuntia, erilaisia organisaatioita, yrityksiä. Me ollaan aika vahvasti kiinni siinä yhteiskunnan rajapinnassa ja tämä taiteellinen toiminta on iso osa sitä meidän hanketoimintaa. Ja jos sitäkin jotenkin konkretisoi sitten mitä se tarkoittaa, niin voi sanoa vaikka että ollaan tehty paljon projekteja vaikka taidekasvatuksen parissa. Paljon tietenkin tehdään palvelumuotoilua, joka sitten on vielä tällainen yks minun lempi aiheista, mutta ei mennä sinne nyt keskustelemaan siitä. Näissä on se tyypillistä, että on joku tällainen yhteiskunnallinen haaste, johonka yritetään löytää jonkinlaisia ratkaisuja. Ehkä ratkaisut on aika kunnianhimoisen sana, mutta ainakin keskustellaan, että mitä nämä voisi olla. Ja sitten saatetaan mennä ihan sinne toiminnan tasolle, että toteutetaan projekteja oppilaiden, oppilaitosten, kuntalaisten, yritysten kanssa. Ollaan ikään kuin siellä ihan ruohonjuuritasolla toimimassa. Sitä kautta tulee aika paljon semmoista — mitenkä se sanoisi — pinta-alaa siitä, että ymmärtää mitä yhteiskunnassa tapahtuu ja on siinä mukana. Mutta sitten meillä tehdään aika paljon, varsinkin tällä hetkellä myös semmoista politiikkatyötä. Meillä on useampia tällaisia horisonttihankeita, joissa yksi iso osa on politiikkaan vaikuttaminen.

Ja näissä puitteissa me tehdään paljon myös esimerkiksi Lapin liiton kanssa yhteistyötä. Meillä on esimerkiksi tällainen ”Region arts” -hanke, jossa yhdessä eurooppalaisten seutukuntien kanssa katsotaan, että miten rahoitusinstrumentteihin voitaisi ottaa enemmän huomioon sitä taidetta, taiteellista tekemistä ja sen yhteiskuntaa muuttavaa voimaa. Se tavallaan se toiminta asettuu aika luonnikkaasti siihen yhteiskunnalliseen yhteyteen. Ja sitten kun mennään takaisin, että no miten sitä laatua sitten siinä seurataan, että miten jossain tämän tyyppisessä toiminnassa voidaan olla siellä luomassa sitä laatua. Niin kyllä siellä on näitä ihan samoja mistä jo edellisessä kysymyksessä puhuin, että on systemaattisia toimintatapoja, seurataan ja arvioidaan sitä tehtyä työtä. Yksi varmaan semmoinen iso asia, mikä on ollut paljon viime vuosina tapetilla, on taiteen eettiset periaatteet. Niitä kehitetään tällä hetkellä kansallisesti ja siinä kehittämistyössä ollaan mekin tietenkin oltu mukana. Taiteen kentällä myös täytyy toimia vastuullisesti. Se on ehkä semmoinen — miten sitä sanoisi — vähän kimurantti asia, koska sitten toisaalla on se taiteen vapaus ja taiteen autonomia, mutta se ei vie sitä eettistä vastuuta pois.

Ja sitten jos ajatellaan, että se taide ja taiteellinen toiminta sijoittuu aika paljon myös sinne tutkimuksen rajapintaan. Mikä on ollut ilahduttavaa nyt parina viime vuonna, on ollut se, että Suomen akatemian noteeraa taiteellisen tutkimuksen ja sitä kehitetään systemaattisesti. Ja silloin mennään taas sinne rajapinnalle, että kun tehdään sitä taiteellista toimintaa tutkimukseen liittyen, niin silloin me seurataan niitä tutkimuksen eettisiä ja laadullisia käytänteitä, mitkä Osmo tuossa oikein hyvin kuvasi. Silloin meillä tavallaan tulee se laadunhallinta sitä kautta. Ehkä tällaisessa yhteiskuntaan, koulutukseen linkittyvässä taiteellisessa toiminnassa seurataan kuitenkin sitä

yliopiston strategiaa ja seurataan yliopiston toimintatapoja. Suunnitellaan niitä koulutuksen sisältöjä, että meillähän se laadunhallinta, varsinkin siellä koulutuksen rajapinnassa, tulee aika paljon sen opetussuunnitelmatyön kautta. Se on hyvinkin suunnitelmallista ja sen laatua varmistetaan aika monilla mittareilla, että minkä verran me saadaan sieltä tutkintotuloksia ulos, kuinka yritys-elämä vastaavaa se meidän tuottama sisältö siellä on, miten meidän opiskelijat työllistyy. Että se taiteellinen toiminta, kun ollaan tällä taiteiden tiedekunnassa, niin sitä ei voi erottaa aivan täysin opetuksesta, koska se on osa sitä opetuksen sisältöä ja niitä käytänteitä, mitä siellä harjoitellaan. Siinä minä sanoisin, että semmoinen myös opetuksen sisällä täytyy olla ne laadunhallinnan perusteet. Siellä jos ajatellaan tätä tämmöistä varsinkin muotoilun opetusta, niin tämä käyttäjälähtöisyys ja tämmöinen iteratiivinen prosessi, jossa tuota suunnitellaan, toteutetaan, arvioidaan, kehitetään. Se on siellä monenlaisissa prosesseissa automaattisesti mukana.

Saija Halminen: Kiitos. Satu, mistä syntyy laadukkaat hankerahoituksen palvelut?

Satu Pesola: Ne varmaan syntyy osaavasta ja selkeästä tutkimuksen tukipalveluista. Ja meillähän tässä meidän uudessa mallissa toimitaan niin, että jokaisella erityisasiantuntijalla on vastuullaan omat rahoitusinstrumentit ja velvollisuus päivittää osaamistaan näiden rahoitusinstrumenttien osalta sekä jakaa tietoa muille tiimin jäsenille heidän omien rahoitusinstrumenttien osalta. Ja jokaisessa rahoitusinstrumentissa on vähintään kaksi tai kolme ihmistä, jotka kantavat vastuun tutkijoiden ja opettajien tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiohankkeiden valmistelusta yhteistyössä heidän kanssaan. Että siinä se ehkä lyhyesti on, että meillä on nimet ja kasvot, että jokainen tutkijaopettajat tietää, kehen on yhteydessä kyseisen rahoitusinstrumentin osalta. Ja jos tutkija ei pysty sitä identifioimaan niin me autetaan siinä sen tutkimusaiheen mukaan.

Saija Halminen: Joo. Ja toinen kysymys kuuluu näin, miten tutkimus- ja kehittämiskohteet tukevat ja edistävät tutkimuksen kehittämisen ja innovaatiotoiminnan sekä taiteellisen toiminnan vaikuttavuutta?

Satu Pesola: Jos lähdetään katsomaan sitä tutkimuksen näkökulmasta ensin, niin tämmöiset korkeatasoiset tutkimushankkeethan luonnollisesti vahvistavat yliopiston tutkimusta. Ja erityisesti kansainvälisten hankkeiden osalta toimitaan näissä kansainvälisissä verkostoissa. Tämä yhteistyö muiden eurooppalaisten ja globaalien yliopistojen kanssa myöskin vahvistaa meidän tutkijoiden osaamista. Ja ehkä toinen näkökulma tähän on, että tämä kilpailu yliopistojen välillä ihan Euroopan tasolla, jopa globaalisti ja erityisesti Suomessa on koventunut viime aikoina, mikä näkyy esimerkiksi Horisontti-ohjelmien läpimenoprosenttia pienenemisenä. Kun tämä kilpailu on koventunut yliopistojen välillä, eurooppalaisesti ja globaalisti ja myöskin Suomen sisällä, niin yliopiston profiloituminen tutkimusyliopistoksi edellyttää korkeatasoisia tutkimushankkeita. Ja sitten jos katsotaan tätä asiaa maakunnan sisällä ja yliopiston sisällä, niin yliopiston osallistuu tai korkeakoulut osallistuvat hyvin aktiivisesti tähän maakunnan aluekehitystyöhön erilaisten tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiohankkeiden kautta sekä myös elinkeinoelämän kehittämiseen.

Ja niitä asioitahan meidän maakunnassa johtaa Lapin liitto ja ELY-keskus, joiden kanssa me tehdään tutkimuspuolella hyvinkin aktiivista yhteistyötä. Ja sitten jos me katsotaan mittareiden näkökulmasta tätä, että me profiloitetaan vahvasti myös tutkimusyliopistoksi, ei pelkästään opetusyliopistoksi, niin meitähän mitataan oikeastaan kahdella selkeällä mittarilla. On näiden tutkimus- ja kehittämishankkeiden määrä sekä eurojen määrä, joita me raportoidaan myös OKM:lle. Että siinä ehkä lyhyesti.

Saija Halminen: Kiitos paljon teille vastauksista.